

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ СІАУЗА ПШЬМЕНІКАУ БССР

№ 11 (1430)

Субота, 6 лютага 1960 года

Цана 40 кап.

КРАСАМОУНЫЯ ЛІЧБЫ

У друку апублікавана паведамленне Цэнтральнага Статыстычнага ўраўнення пры Савецкай Міністраў ССР «Аб узроўні адукацыі, нацыянальным складзе і ўзроставай структуры насельніцтва ССР наводзе дэцэмбры Усёагульнага перапісу насельніцтва 1959 года».

Скупыя лічбы, надрукаваныя ў паведамленні, характэрныя для насельніцтва Савецкай краіны па адукацыі, вышэй, нацыянальнасці і роднай мове, а таксама па ўзросце і сямейнаму становішчу. Паводле дадзеных, на 15 студзеня 1959 г. агульная колькасць наяўнага насельніцтва ССР складала 208 826 650 чалавек, у тым ліку 94 050 303 мужчыны і 114 776 347 жанчын.

Далей прыводзяцца дадзеныя, якія сведчаць аб сапраўднай культурнай развіццё, якая адбылася ў нашай краіне за гады Савецкай улады. Асабліва яскрава яны відавочныя ў сферах адукацыі і культуры. Калі ў 1913 годзе ў царскай Расіі налічвалася, уключаючы і непрацоўшчы, толькі каля 290 тысяч асоб з вышэйшай, незвычайна вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, дык цяпер колькасць іх складала 13,4 мільёна чалавек. Так, напрыклад, колькасць асоб з вышэйшай адукацыяй у 1959 г. павялічылася ў параўнанні з 1939 г. ў 2,8 раз, а ў агульным — у 4,3 раз, а ў агульным — у 13,3 раз, а ў агульным — у 2,8 раз, а ў агульным — у 4,3 раз.

Цікавыя дадзеныя прыводзяцца па нашай рэспубліцы. Калі на адну тысячу насельніцтва вышэйшую агульную адукацыю ў 1939 г. мела чатыры чалавекі, дык у 1959 г. лічба ўзрасла да 12. Сярэдняю і няпоўную сярэдняю адукацыю ў 1939 г. мела 67 чалавек (на адну тысячу), а ў 1959 г. — 225.

Паведамленне красамоуныя сведчыць і аб тым, што Камуністычная партыя і Савецкая дзяржава надаюць вялікую ўвагу пытанням падрыхтоўкі высокакваліфікаваных кадраў для ўсіх галін гаспадаркі, навукі і культуры. Цяпер у нашай краіне працуе 766 вышэйшых навучальных устаноў і 3346 спецыяльных устаноў. У вышэйшых навучальных установах ССР цяпер навука амаляе ў чатыры разы больш студэнтаў, чым у Англіі, Францыі, Італіі, Федэратываў Рэспубліцы Германіі разам узятых.

Цікавыя лічбы прыводзяцца таксама ў раздзеле аб нацыянальным складзе насельніцтва, размеркаванні насельніцтва па ўзросце і полу, колькасці людзей, якія знаходзяцца ў шлюбе. Факты, прыведзеныя ў гэтых раздзелах, сведчаць аб клопатах Савецкай дзяржавы аб дзецях і моц, умацаванні сям'і, развіцці аховы здароўя і ўмацаванні медыцынскай дапамогі насельніцтву. Павышэнне жыццёвага ўзросту абумовіла зніжэнне смертнасці і павялічыла сярэдняю працягласць жыцця савецкага чалавека.

Паведамленне Цэнтральнага Статыстычнага Ураўнення аб узроўні адукацыі, нацыянальным складзе і ўзроставай структуры насельніцтва ССР — цікавы дакумент аб жыцці працоўных нашай краіны.

Справаздача перад гледачамі

Клуб гарадскога Дома культуры перапоўнены. Сюды сабралася звыш 500 прадстаўнікоў грамадскай на ўрачыстым вечары Польшага народнага тэатра.

Рэжысёр тэатра А. Галеркін раскажа аб рабоце калектыву, аб планах і перспектывах на будучае.

За некалькі месцаў свайго існавання Народны тэатр 16 разоў выступіў перад насельніцтвам са спектаклямі. Іх бачыла 12 тысяч гледач. Былі паказаны тры «Не верце пішчы», «Апошніе званы», «Сон ў руку», «Садны штуршок».

Спектаклі ставіліся не толькі на сцэне гарадскога Дома культуры, але ў Борках і Дрысенскага раёна, на тэатравае «Обаль» Сіроўскага раёна, у калгасах і саўгасах Польшака раёна.

У калектыве аматараў сцэны, энтузіястаў гэтай справы ёсць муляры, шаферы, настайнікі, урачы, ткачы, электрыкі. Асабліва актыўна ўдзельнічаюць у рабоце тэатра В. Стрэлчынін, Р. Жарнасек, А. Кірушын, В. Сержанюк, А. Камяноў і інш.

Цяпер калектыв прыняў да пастаўкі некалькі новых п'ес. Гэта «Бараншчыцкі салыскага», «Нячыстая сіла» Сіфанскага, «Паларца-кветка» Козела. Акрамя таго, тэатр падрыхтуе сёння некалькі аднаактвых п'ес і інтэрмедый.

На ўрачыстым вечары Народны тэатр паставіў п'есу Астроўскага «Позняя каханне».

Поланк.

У ЦК КПСС і Савецкай Міністраў СССР

ЦК КПСС і Савецкі Міністраў СССР разгледзелі пытанне аб палітычнай рабоце па прысуджэнню Ленінскіх прэмій і зацвердзілі новае палажэнне аб Ленінскіх прэміях і склад камітэтаў па Ленінскіх прэміях у галіне навукі і тэхнікі і ў галіне літаратуры і мастацтва.

Ленінскія прэміі прысуджаюцца за найбольш выдатныя працы, якія садзейнічаюць вырашэнню задач камуністычнага будаўніцтва і далейшаму развіццю культуры савецкага грамадства: навуковыя працы; архітэктурныя і тэхнічныя збудаванні; укаранення ў народную гаспадарку вынаходствы, канструкцыя машын, новых матэрыялаў; карэныя змены ў развіцці тэхнікі, якія маюць вялікае народнагаспадарчае значэнне; удасканаленне метадаў вытворчасці; высокамастацкія творы літаратуры і мастацтва, якія атрымалі шырокае прызнанне.

Як правіла, Ленінскія прэміі паўторна не прысуджаюцца. Пры разглядзе прац, аўтары якіх ужо ўдастоены за іх урадавымі ўзнагародамі, прысуджэнне Ленінскіх прэмій дапускаецца толькі ў выпадку асаблівай значнасці працы.

На атрыманне Ленінскіх прэмій могуць выстаўляцца апублікаваныя навуковыя працы, творы літаратуры і мастацтва, надрукаваныя, публікаваныя або паказаныя не паўнае чым за паўгода да выстаўлення.

Згодна з палажэннем, можа быць прысуджана штогод да 50 Ленінскіх прэмій размерам у 75 тысяч рублёў кожная за найбольш выдатныя працы ў галіне навукі, тэхнікі, літаратуры і мастацтва.

Раённы камітэтаў па Ленінскіх прэміях аб прысуджэнні прэмій публікуюцца ў цэнтральным друку да дня нараджэння У. І. Леніна. Асобам, якія атрымалі Ленінскую прэмію, прысвойаецца званне «Лаўрэат Ленінскай прэміі», уручаецца дыплом, ганаровы знак і пасведчанне.

Старшыня Камітэта па Ленінскіх прэміях у галіне навукі і тэхнікі пры Савецкіх Міністраў СССР зацверджан А. Н. Несмеянаў, старшыня Камітэта па Ленінскіх прэміях у галіне літаратуры і мастацтва — М. С. Ціханюк.

У ЦК КПСС і Савецкай Міністраў СССР

Упершыню ў Мінску праходзіла такая вялікая канферэнцыя бібліятэчных работнікаў. У яе рабоце прынялі ўдзел бібліятэкары розных вядомых арганізацый. Гэта нейкім чынам кансалідавала сілы вялікай арміі прапагандаўшчыкаў. Яны абмяняліся вопытам, намяцілі шляхі, па якіх павінна вясціся ўся іх работа, каб павялічыць і яе якасць і колькасць, каб павялічыць і яе якасць і колькасць, каб павялічыць і яе якасць і колькасць.

Усе аднадушна падкрэслівалі, што неабходна павялічыць ролю бібліятэкі ў справе выхавання чалавека камуністычнага грамадства, у барацьбе супраць праўдывага буржуазнага ідэалогіі і маралі, супраць перажыткаў мінулага.

На гэтай цікавай і карыснай канферэнцыі мільёны нагадвалі думкі аб тым, як з ростам усёй нашай краіны растуць яе людзі. Які сапраўды дзяржаўны падыход у іх да вырашэння важнейшых пытанняў нашага жыцця. А слова бібліятэкара — гэта шматлікіх савецкіх чытачоў.

Усіх усхвалявала змястоўнае выступленне камсамоўкі загадчыцы Дудкоўскай сельскай бібліятэкі Радзінскага раёна М. Маціхавіч.

Дудкоўскай бібліятэка ў 1959 г. абслугоўвала 600 чытачоў, з іх 425 калгаснікаў. Бібліятэка разам з актывам праявля чатыры канферэнцыі, шэсць літаратурных вечароў і вечароў пытанніў і адказаў. Працуюць кінагруппы. Добра вынік даюць наведванні калгасных сям'яў. Зблізіла бібліятэку з чытачом і тое, што тав. Маціхавіч сама ўзначаліла кукурузаводчае звяно.

Спачатку думала, — не спраўдзецца, бібліятэчную работу занядаба, — расказвала дзяўчына. — А яно аказалася, што якая бібліятэка ў дапамагла нам атрымаць высокі ўраджай кукурузы. Павысіўся аўтарытэт кнігі і прыбылілася ў нас чытачоў. Працавалі мы нябога: з пяці гектараў атрымалі на 700 цэнтнераў зялёнай масы кукурузы.

Так само жыццё ўвачавічкі пераконвае: хочаць, каб бібліятэка добра працавала, жыць справай свайго народа, дамагаючы яму і парадкаў, і кніжкі, і асабістым прыкладам.

Вось так і працуе вялікі кнігалюб каваль калгаса імя Варашылава Слоўніскага раёна Алег Кашко. Па ўласнаму жаданню, па загаду свайго сэрца больш дзесяці год ён працуе з перасокай. У яго бібліятэчныя заўбедзі новае літаратура па пытаннях сельскай гаспадаркі, на антырэлігійныя тэмы, творы беларускіх пісьмнікаў. Алег Кашко абслугоўвае 130 чытачоў, з іх 82 калгаснікі, і кожны працуе за год у сярэднім на 18 кніг. Ды тады праца пазайздросціць любячых бібліятэка рэспублікі.

Сур'ёзна гаворку вялі бібліятэкары аб тым, як дамагацца, каб кнігу чыталі ў кожнай калгаснай і работнай сям'і. Задача Дудкоўскай сельскай бібліятэкі Берашчынскага раёна Раіса Шынявалас гаварыла:

— Мінуты год быў годам вялікіх хваляючых падзей: і паездка М. С. Хрушчова ў Амерыку, і сніжанскі Пленум ЦК КПСС, і запуск касмічных ракет, і многае іншае. І ноподумам падзею, што адбываецца ў нашай краіне, негледзячы ўспушчы, нельга праціі міма. Усё цікавіць калгасніка, пра ўсё ён хоча ведаць. Абавазак бібліятэкара растлумачыць яму палітыку партыі і ўрада.

У ЦК КПСС і Савецкай Міністраў СССР

Шмат цікавага ў рабоце Гарадз-каўскай сельскай бібліятэкі Валожынскага раёна Мінскай вобласці. Бібліятэкар Мікалай Пятровіч Асіповіч арганізаваў гурток па вывучэнні сельскагаспадарчай літаратуры, які наведваюць 15 калгаснікаў. На занятках яны вывучаюць перадавы вопыт дасягненні сельскагаспадарчай навукі, абмяняваюцца думкамі і планами. Калгаснікі ахвотна наведваюць заняткі гуртка і называюць яго свайей сельскагаспадарчай школай.

Вялікую работу па прапагандзе палітычнай літаратуры праводзіць бібліятэка Негаральскага клуба Дзяржынскага раёна. Сваім вопытам дзяліцца бібліятэкарка В. Валухановіч.

Дырэктар урадавай бібліятэкі імя М. Горькага С. Ашуровіч раскажа, якая багатая ленына — літаратура аб Леніне ў Беларусі. Ён прапанаваў да 90-годдзя з дня нараджэння У. І. Леніна правесці ў бібліятэках рэспублікі ленынскае чытанні, шырока прапагандаваць творы беларускіх пісьмнікаў аб праўдывага народа, Радзіме і партыі. Аб тым, як прапагандаваць творы Леніна і якая падрыхтоўка разгарнулася да дня нараджэння вялікага праўдывага працоўнага, раскажа работнік Віцебскай абласной бібліятэкі Л. Бязубіч.

У нас вырасла нямаля сапраўдных энтузіястаў, таленавітых арганізатараў і майстроў бібліятэчнай справы, якія нясучы ў масы навуковыя веды, садзейнічаюць далейшаму ўздыму культуры і асветы народа, павышаюць яго палітычную і працоўную актыўнасць. Шырока вядома ленынская работа Дзяржаўнай бібліятэкі БССР імя Леніна, Мінскай гарадской бібліятэкі імя Янкі Купалы, Выжлоўскай сельскай бібліятэкі Пінскага раёна, прафсаюзнай бібліятэкі параўнознага дэпо станцыі Гомель, калгасных бібліятэк Талачнскага раёна.

Аб тым, як бібліятэкі змагаюцца з рэлігійным перажыткамі, расказалі Ілья Надзудзік — бібліятэкар Жыдаўскага сельскага клуба Смагонскага раёна, Вітэда Рудкоўскага — загадчыца Бігосаўскай бібліятэкі Дрысенскага раёна. Іх вопыт уяўляе сабой вялікую цікавасць, што актыўна рэлігійная работа ў рэспубліцы здабыта.

VI Пленум ЦК камсамола аб'явіў пошук моладзі за веды, — гаворыў сакратар Магілёўскага абкома камсамола тав. Ржануў. — Дапамагаць павялічыць моладзі свой тэхнічны, агульнаадукацыйны і культурны ўзровень зьяляцца нашым бібліятэкарам, якія вядомаюць такім багатым кніжным скарбам! Працуючы сельскай бібліятэкары нашай вобласці на 1960 г. ўздылі на сябе павышаныя абавязальнасці і, у прыватнасці, у галіне жываблагоддзя. Вось чаму цяпер вельмі важна дапамагчы калгасным жываблагоддзя перадавым вопытам і дасягненнямі навукі.

І яшчэ адно пытанне ўзняў тав. Ржануў. Ён гаворыць, што часта бібліятэкі вобласці наладжваюць канферэнцыі чытачоў па кнізе Астроўскага «Як гартвалася сталь». Гэта добрая кніга, не трэба чытаць і прапагандаваць. Толькі для нас цяпер важна выхоўваць моладзь не толькі на героіны мінулага, але і раскрыць вачы ўсёй прыгажосці і велічы героіку працоўных буднаў нашых дзён, героіку барацьбы за самігодку. А такіх мерапрыемстваў устаноў культуры праводзіць пакуль што мала.

Дырэктар бібліятэкі Беларускай сельскагаспадарчай акадэміі Д. Новікаў прапанаваў старшым у раённай бібліятэцы спецыяльныя кніжныя фонды для завоўнікаў, якія вучацца ў навучальных установах сістэмы міністэрства сельскай гаспадаркі, асветы і аховы здароўя. Не могуць бібліятэкі стаяць у баку ад гэтай важнай справы. Яны абавязаны

У ЦК КПСС і Савецкай Міністраў СССР

Мы, удзельнікі рэспубліканскай канферэнцыі бібліятэчных работнікаў, з гарачым адзідушным ухвалілі новае выдатнае прысуджэнне клопатаў Камуністычнай партыі аб развіцці бібліятэчнай справы ў краіне.

Цэнтральны Камітэт КПСС і ЦК КП Беларусі прынялі пастаноўку, у якіх праводзіцца ў жыццё вялікі ленынскі ўказанні аб бібліятэчным будаўніцтве, клопаты аб развіцці культуры нашай краіны.

За гады Савецкай улады бібліятэчная справа ў Беларусі атрымала шырокае развіццё. Разбураная ў перыяд вайны, сетка бібліятэк палкам адноўлена і перавысіла даваенны ўзровень у два разы, а кніжныя фонды выраслі ў чатыры разы.

Цяпер для абслугоўвання насельніцтва створана вялікая сетка бібліятэк розных арганізацый і вядомстваў, кніжны фонд якіх складала 50 мільянаў экзэмпляраў.

З кожным годам актывізуецца дзейнасць бібліятэк. Многія з іх праводзяць шматнароўнае змястоўную работу па прапагандзе разнастайнага ДХІ з'езду КПСС, практычна XXI з'езду партыйным, савецкім і грамадскім арганізацыям у камуністычным выхаванні працоўных.

Савецкія бібліятэкі — гэта цэнтры актыўнай, усебаковай прапаганды добрай, патрыячнай кнігі, просоўвання яе ў самыя шырокія асярэдкі. Асабліва ўзрастае значэнне дзейнасці бібліятэк у сучасных умовах, калі ажыццяўляецца разгарнутае будаўніцтва камуністычнага грамадства і партыя намяціла шырокую праграму паліянення ідэалогічнай работы ў масах, вызначыла змест, формы і метады работы ўсіх культурна-асветных устаноў і ў тым ліку бібліятэк.

Мы ганарымся тым, што наша партыя высокая ацаніла ролю і значэнне бібліятэк як апорных пунктаў партыйных арганізацый у камуністычным выхаванні працоўных.

Узняць узровень і палепшыць

У ЦК КПСС і Савецкай Міністраў СССР

Змест работы кожнай бібліятэкі ў адпаведнасці з задачамі разгарнутага будаўніцтва камуністычнага грамадства ў нашай краіне.

Настояна прапагандаваць разнастайнага з'езду КПСС, пастаноўку Камуністычнай партыі і Савецкага ўрада, глыбока і ўсебакова растлумачыць ілі марксізму-ленінізму, паказаць іх пспраховае ажыццяўленне ў ходзе барацьбы партыі за перамогу сацыялізму і перажыткаў капіталізму ў свядомасці людзей, дамагаючы партыі ў вырашэнні канкрэтных задач камуністычнага будаўніцтва і ў выхаванні працоўных.

Шырыя папулярныя дасягненні навукі і перадавы вопыт прамысловай і сельскагаспадарчай вытворчасці, лепшыя ўзоры камуністычнай працы.

Работу бібліятэк праводзіць у непарыўнай сувязі са штодзённымі справамі і задачамі прадпрыемстваў, будоўляў, калгасаў і саўгасаў, гераічнай барацьбой савецкага народа за перамогу сацыялізму.

Забяспечыць для ўсіх працоўных свабоднае карыстанне кнігамі любой бібліятэкі, незалежна ад яе вядомаснага падпарадкавання.

Уважана садзейнічаць развіццю сеткі калгасных і саўгасных бібліятэк з тым, каб у 1962 годзе зварыць стварэнне бібліятэк у ўсіх калгасах і саўгасах з кніжнымі фондамі не менш 1000 экзэмпляраў у кожнай; аказаць практычную дапамогу ў наладжанні работы саўгасных і калгасных бібліятэк.

Шыры разгарнуць прапаганду кнігі, паўне раскрываць і лепш выкарыстоўваць багацці кніжных фондаў.

На працягу двух год дамагацца павелічэння колькасці чытачоў бібліятэк рэспублікі не менш чым на 30 працэнтаў.

На працягу паўтара год давесці бібліятэчную кнігу да кожнай

У ЦК КПСС і Савецкай Міністраў СССР

Усім магчымымі сродкамі дапамагаць завоўніку.

ЛЕС КНІГІ ВЫРАШАЕ БІБЛІЯТЭКАР

Вялікая роля ў выхаванні людзей належыць мастацкай літаратуры. У нас многа чытачоў, якім яна дапамагае павысіць культурны ўзровень, знайсці сваё месца ў жыцці, стаць актыўным будаўніком камуністычнага грамадства.

Гаворка пра гэта пайшла значна цікавей і больш мэтанакравава, калі на канферэнцыі бібліятэчных работнікаў прышлі К. Крапіва, П. Броўка, М. Лынькоў, П. Пестрак, М. Танк, Я. Брыль, М. Калачынскі, М. Ткачов, Т. Хадкевіч, І. Гуровіч, І. Грамовіч, Р. Сабалеўка, І. Мележ, К. Кірзенка, М. Аўрамчык і інш.

— Работнікі бібліятэк валодаюць вялікім кніжным скарбам, які павінен служыць народу, — гаворыць намеснік старшыні праўдывага Саюза пісьмнікаў БССР М. Калачынскі. — Мы правільна называем бібліятэкара першым прапагандаўшчыкам кнігі. На паліцах бібліятэк напаткаеш і тонкую кніжку маладога паэта, і таўчызнаны тамы прозы. Якую кніжку ў першую чаргу прапанаваць? Вядома, кнігу аб нашай краінасці, аб нашым сучасніку. Беларускія пісьмнікі аддаюць перавагу тэмам сёняшняга дня, у сваіх творах яны паказваюць жыццё і працу свайго народа.

Добрая традыцыя — праводзіць канферэнцыі чытачоў, літаратурныя вечары, сустрэчы з пісьмнікамі. У 1958 г. Саюз пісьмнікаў правёў 380 сустрэч з чытачамі, а ў мінулым годзе іх было ўжо 450. Яны, безумоўна, прынеслі ўрады і чытачам, і аўтарам. Але ў нас гэтыя важныя мерапрыемствы праводзіцца без пэўнага плана. Ролю арганізацыйных цэнтраў павінны ўзяць на сябе абласныя ўпраўленні культуры, тады лягчэй будзе Саюзу пісьмнікаў павялічыць выезд тавары і іншага аўтара ў раённыя рэспублікі.

Пісьмнік Іван Мележ таксама гаварыў пра тое, як праводзіцца ў нас канферэнцыі чытачоў. Ён гаворыць, што добра падрыхтаваная канферэнцыя прынесе многа карысці і аўтару, і чытачам, і бібліятэкару. Але насам у нас бывае так, гаворыць Іван Мележ, што зусім ішпеківа да сляху чытача, бо ён гаворыць з чужой слоў, пераказвае змест крытычных артыкулаў, якія былі апублікаваны ў перыядычным друку. А вельмі хацелася б, каб нашы чытачы шчыра выказвалі свае думкі пра твор, які яны абмяркоўваюць, каб казалі, чаму іх адны воўразы хваляюць, другія — не, чаму адны героіны яны вераць, а другія — не.

Нарэшце трэба бібліятэкарам пашыраць кола аўтараў, творы якіх абмяркоўваюцца на канферэнцыях, дыскусіях і літаратурных вечарах.

— Бібліятэкары — нашы лепшыя добразычлівыя сябры, — гаворыць П. Броўка. — Большасць бібліятэкараў працуе сапраўды добра, яны любяць кнігу, уважліва ставяцца да яе прапаганды. У такіх бібліятэках і кнігу ахвотна чытаюць. Задача заключыцца ў тым, каб работу ўсіх бібліятэк узняць да ўзроўню перадавых.

Далей тав. Броўка паздыліўся ўражаннямі ад паездкі ў Злучаныя Штаты Амерыкі.

Пісьмнік Ілья Надзудзік гаварыў, што нашы бібліятэкары яшчэ сапраўды працуюць перадавым перыядычным выданні — часопіс «Полымя», «Беларусь», «Нёман». Ён раскажа аб творчых планах часопіса «Полымя» на 1960 г.

Пісьмнік К. Крапіва, П. Броўка, М. Лынькоў, М. Танк, П. Пестрак, К. Кірзенка, І. Грамовіч, М. Аўрамчык прычалілі бібліятэкарам свае творы.

Загадчыца хатняга аб'явэлемента масавай бібліятэкі Кастрычніцкага раёна Мінска М. Тарасенка падзялілася вопытам, як іх калектыв і актыўна правялі месячнік беларускай кнігі. Бібліятэка за гэты час намогла пабуліла кніжны фонд творамі бела-

У ЦК КПСС і Савецкай Міністраў СССР

Змяст работы кожнай бібліятэкі ў адпаведнасці з задачамі разгарнутага будаўніцтва камуністычнага грамадства ў нашай краіне.

Настояна прапагандаваць разнастайнага з'езду КПСС, пастаноўку Камуністычнай партыі і Савецкага ўрада, глыбока і ўсебакова растлумачыць ілі марксізму-ленінізму, паказаць іх пспраховае ажыццяўленне ў ходзе барацьбы партыі за перамогу сацыялізму і перажыткаў капіталізму ў свядомасці людзей, дамагаючы партыі ў вырашэнні канкрэтных задач камуністычнага будаўніцтва і ў выхаванні працоўных.

Шырыя папулярныя дасягненні навукі і перадавы вопыт прамысловай і сельскагаспадарчай вытворчасці, лепшыя ўзоры камуністычнай працы.

Работу бібліятэк праводзіць у непарыўнай сувязі са штодзённымі справамі і задачамі прадпрыемстваў, будоўляў, калгасаў і саўгасаў, гераічнай барацьбой савецкага народа за перамогу сацыялізму.

Забяспечыць для ўсіх працоўных свабоднае карыстанне кнігамі любой бібліятэкі, незалежна ад яе вядомаснага падпарадкавання.

Уважана садзейнічаць развіццю сеткі калгасных і саўгасных бібліятэк з тым, каб у 1962 годзе зварыць стварэнне бібліятэк у ўсіх калгасах і саўгасах з кніжнымі фондамі не менш 1000 экзэмпляраў у кожнай; аказаць практычную дапамогу ў наладжанні работы саўгасных і калгасных бібліятэк.

Шыры разгарнуць прапаганду кнігі, паўне раскрываць і лепш выкарыстоўваць багацці кніжных фондаў.

На працягу двух год дамагацца павелічэння колькасці чытачоў бібліятэк рэспублікі не менш чым на 30 працэнтаў.

На працягу паўтара год давесці бібліятэчную кнігу да кожнай

У ЦК КПСС і Савецкай Міністраў СССР

Усім магчымымі сродкамі дапамагаць завоўніку.

ЛЕС КНІГІ ВЫРАШАЕ БІБЛІЯТЭКАР

Вялікая роля ў выхаванні людзей належыць мастацкай літаратуры. У нас многа чытачоў, якім яна дапамагае павысіць культурны ўзровень, знайсці сваё месца ў жыцці, стаць актыўным будаўніком камуністычнага грамадства.

Гаворка пра гэта пайшла значна цікавей і больш мэтанакравава, калі на канферэнцыі бібліятэчных работнікаў прышлі К. Крапіва, П. Броўка, М. Лынькоў, П. Пестрак, М. Танк, Я. Брыль, М. Калачынскі, М. Ткачов, Т. Хадкевіч, І. Гуровіч, І. Грамовіч, Р. Сабалеўка, І. Мележ, К. Кірзенка, М. Аўрамчык і інш.

— Работнікі бібліятэк валодаюць вялікім кніжным скарбам, які павінен служыць народу, — гаворыць намеснік старшыні праўдывага Саюза пісьмнікаў БССР М. Калачынскі. — Мы правільна называем бібліятэкара першым прапагандаўшчыкам кнігі. На паліцах бібліятэк напаткаеш і тонкую кніжку маладога паэта, і таўчызнаны тамы прозы. Якую кніжку ў першую чаргу прапанаваць? Вядома, кнігу аб нашай краінасці, аб нашым сучасніку. Беларускія пісьмнікі аддаюць перавагу тэмам сёняшняга дня, у сваіх творах яны паказваюць жыццё і працу свайго народа.

Добрая традыцыя — праводзіць канферэнцыі чытачоў, літаратурныя вечары, сустрэчы з пісьмнікамі. У 1958 г. Саюз пісьмнікаў правёў 380 сустрэч з чытачамі, а ў мінулым годзе іх было ўжо 450. Яны, безумоўна, прынеслі ўрады і чытачам, і аўтарам. Але ў нас гэтыя важныя мерапрыемствы праводзіцца без пэўнага плана. Ролю арганізацыйных цэнтраў павінны ўзяць на сябе абласныя ўпраўленні культуры, тады лягчэй будзе Саюзу пісьмнікаў павялічыць выезд тавары і іншага аўтара ў раённыя рэспублікі.

Пісьмнік Іван Мележ таксама гаварыў пра тое, як праводзіцца ў нас канферэнцыі чытачоў. Ён гаворыць, што добра падрыхтаваная канферэнцыя прынесе многа карысці і аўтару, і чытачам, і бібліятэкару. Але насам у нас бывае так, гаворыць Іван Мележ, што зусім ішпеківа да сляху чытача, бо ён гаворыць з чужой слоў, пераказвае змест крытычных артыкулаў, якія былі апублікаваны ў перыядычным друку. А вельмі хацелася б, каб нашы чытачы шчыра выказвалі свае думкі пра твор, які яны абмяркоўваюць, каб казалі, чаму іх адны воўразы хваляюць, другія — не, чаму адны героіны яны вераць, а другія — не.

Нарэшце трэба бібліятэкарам пашыраць кола аўтараў, творы якіх абмяркоўваюцца на канферэнцыях, дыскусіях і літаратурных вечарах.

— Бібліятэкары — нашы лепшыя добразычлівыя сябры, — гаворыць П. Броўка. — Большасць бібліятэкараў працуе сапраўды добра, яны любяць кнігу, уважліва ставяцца да яе прапаганды. У такіх бібліятэках і кнігу ахвотна чытаюць. Задача заключыцца ў тым, каб работу ўсіх бібліятэк узняць да ўзроўню перадавых.

Далей тав. Броўка паздыліўся ўражаннямі ад паездкі ў Злучаныя Штаты Амерыкі.

Пісьмнік Ілья Надзудзік гаварыў, што нашы бібліятэкары яшчэ сапраўды працуюць перадавым перыядычным выданні — часопіс «Полымя», «Беларусь», «Нёман». Ён раскажа аб творчых планах часопіса «Полымя» на 1960 г.

Пісьмнік К. Крапіва, П. Броўка, М. Лынькоў, М. Танк, П. Пестрак, К. Кірзенка, І. Грамовіч, М. Аўрамчык прычалілі бібліятэкарам свае творы.

Загадчыца хатняга аб'явэлемента масавай бібліятэкі Кастрычніцкага раёна Мінска М. Тарасенка падзялілася вопытам, як іх калектыв і актыўна правялі месячнік беларускай кнігі. Бібліятэка за гэты час намогла пабуліла кніжны фонд творамі бела-

Кніжныя скарбы — народу

Абавязальнасць удзельнікаў рэспубліканскай канферэнцыі бібліятэчных работнікаў

Мы, удзельнікі рэспубліканскай канферэнцыі бібліятэчных работнікаў, з гарачым адзідушным ухвалілі новае выдатнае прысуджэнне клопатаў Камуністычнай партыі аб развіцці бібліятэчнай справы ў краіне.

Цэнтральны Камітэт КПСС і ЦК КП Беларусі прынялі пастаноўку, у якіх праводзіцца ў жыццё вялікі ленынскі ўказанні аб бібліятэчным будаўніцтве, клопаты аб развіцці культуры нашай краіны.

За гады Савецкай улады бібліятэчная справа ў Беларусі атрымала шырокае развіццё. Разбураная ў перыяд вайны, сетка бібліятэк палкам

Беларускія песні пра Ільіча

Багата і разнастайнае кола вобразаў адлюстраваных у савецкай песні. Кампазітары расказваюць у песні, гавай вернай спадарожніцы народа, пра падзеі нашых дзён, пра свабодную, радасную працу, пра барацьбу за мір, пра любоў да Радзімы і Камуністычнай партыі, пра савецкага чалавека — будаўніка камунізма. Але зусім асобнае месца займае ў савецкай песняй творчасці вобраз Ільіча правядыра. У песнях пра Ільіча адлюстраваны пачуцці народа да самага вялікага чалавека на зямлі, глыбокае, блізкае, любівае да таго, хто быў стваральнікам першай у свеце сацыялістычнай дзяржавы, чый светлы геній асвятляў жыццё многіх мільянаў людзей ва ўсім свеце.

Узшоў свецел месячк,
Ясна зара,
Асвятліў дарожаньку
Цёмнага сля.
Была ж ты, дарожанька,
Непрыглядная,
Стала ж ты, дарожанька,
Ненаглядная.
Шырока дарожаньку
Леніна пратарыў,
Пракладку дарожаньку
Наш народ звяршыў...

Гэта словы з вядомай беларускай народнай песні «Узшоў свецел месячк», створанай у народзе яшчэ ў даваенныя гады. «Шырока дарожаньку Леніна пратарыў» — як мудра і проста сказана ў народнай песні пра той светлы шлях, які заваяваў наш народ у незабыўныя дні Кастрычніка.

Усё самае лепшае і радаснае, што прынесла з сабой у вёску Савецкая ўлада, увасобілася ў думках народа ў вобразе Ільіча. Думкі Ільіча аб народзе — гэта багатае, мажорнае жыццё калгаснай вёскі, яе культуры. Пра гэта расказваюць песні «Мы заблылі на богах», «Калгасная прыпеўка» («Як на мяне малодцу»), «У «Вывабачы частушкі» раскалана пра тое, што гаспадарыць за надыдзенага народа, савецкія людзі галасуюць за Ленінскую партыю.

Сярод песень, створаных кампазітарамі Беларусі за гады Савецкай ўлады, многія прысвечаны вобразу Ільіча. Першая з іх была створаная ў 1924 годзе, калі савецкі народ развітаўся са сваім вялікім правядыром. З таго часу беларускія кампазітары неаднаразова звярталіся да вобраза Ільіча, укладваючы ў свае песні пачуццё ўсёнараднай любові да правядыра, узяццанасці за ўсё тое, што даў людзям яго магучы геній.

На словы армянскага паэта Акапа Акапяна М. Чуркіна стварыў у свой час баладу «Хо гаворыць, што памёр Ленін?» (Хо баса з фартапіяна) у характэрна-суроўнага апаздавання.

Вялікую цікавасць маюць вершы А. Акапяна, у якіх паэт парэфіраваў запаведы Ільіча з вышнёю Марса ў неба, з веліччу Памалайскіх гор.

М. Чуркіна тэма адчуў настрай верша, насачынага публіцыстычным пафасам. Гэтыя рысы ўласцівы і музычныя балоды, пальманія і выразныя, пабудаваныя ў асноўным на рэчытацкіх інтанацыях. Асабліва выразнае слова баса на словах «Хо гаворыць, што памёр Ленін?» Ярка і вобразна перададзена ў баладзе думка аб неўміручасці правядыра.

Свяшчэнныя для народа ўсе гістарычныя моманты, звязаныя з жыццём і дзейнасцю Ільіча. Яны да гэтага часу завухоўча памацаць аб жыццё Ільіча. Гэта помнікі гісторыі, да якіх прыходзіць і будучы

заўсёды прыходзіць з нізкім паклонам удзячнай нашчадкі. Менавіта так мы ўспрымаем твор Я. Цікоцкага «Бранявік», напісаны на словы П. Броўкі. Мужная мелодыя, настрай урачыстасці, які быў у хвіліны сустрэчы з асабліва дарагім і значным, — такі настрай творца: гэта сустрэча слухачоў з вядомым браневіком ля Фінляндскага валака. Ён выступаў выпрашаванні многіх год, як мужны салдат, і сёння савецкія людзі бачаць над ім «ленінскую ўзнятую руку».

У песнях пра Ільіча думка аб адзінстве Ільіча і партыі, Ільіча і народа. Цікава ў гэтых адносінах «Песня аб партыі» М. Шуміліна (словы А. Дзержынскага). Музыка песні — урачыстая і велічная ў спакойнай яе плыні. У насачынам гукавым хор перададзены гонар народа чужымі дзеяннямі партыі, якая увасобіла ланіскі геній, сумленне і славу народную.

Зусім іншая харавая «Песня аб партыі» У. Алоўнікава (словы Д. Кавалёна). Энергічная, рухавая мелодыя, выразны маршавы рух, вострыя рытмы прыпева робяць песню асабліва метаіміжнай, узвышанай. Партыя вядзе народ да шчасця, у сонечны, радасны век, дзе ўсё праўду належыць яму — будаўніку камунізма. У светлае камуністычнае заўтра савецкія людзі ўступяць, багатым святлом ланіскай працы.

Народны паэт Літвы Цяфліс Цішвіліс пудоўна перадаў у сваім вершы думку аб непарыўнай сувязі Ільіча, народа і партыі:

Для песні аб вялікім чалавеку
Знайсці я словы шырыня хачу,
Ільіч народу быўкам стаў навікі,
Няма на свеце роўных Ільічу.

Узнятыя вялікім чалавекам,
Мужнем мы, маінем і расцім.
Ільіч звязаў з народам навікі
Сваё непарыўнае жыццё.

Мужна і велічна гучыць слова баса ў песні Ю. Семіяна, створанай на гэты твор (пераклад С. Трахоўскага). Арыгінальна і цікава харавая песня Я. Цікоцкага (словы А. Дзержынскага) «Па ланіскіх запаведях». Яе мелодыя прасякнута бытоўнасцю ў народзе інтанацыямі масавых песень-маршаў. І гэта вельмі натуральна, бо кампазітар раскавае пра сённяшні дзень нашага народа, пра той шлях, па якому ён ідзе, следуючы ланіскаму запаведню, наперад, да камунізма, пад кіраўніцтвам Камуністычнай партыі. Збывцаца ўсё, што завяшчаву Уладзімір Ільіч: растуць у пустынях сады, унікаюцца над зямлёю гмахі-заводы, гудуць машыны на палях, багаты ўраджай спее на калгасных нівах, дружнай, згуртаванай саміей жывуць народы Савецкага Саюза. Песня напісана кампазітарам у плане эпічнага апавядання. Звяртае на сябе ўвагу адна чыпеўка ў пачатку запеву: Я. Цікоці выкарыстаў тут папеўку вядомай рэвалюцыйнай песні «Слезамі заліт мір безбарэжны». Яна арыганічна звязаная з музыкай кампазітара.

Кампазітар М. Носка выкарыстаў для сваёй песні «Жыве з імі Ільіч» нахвненныя вершы народнага паэта Беларусі Якуба Коласа. Тут зноў, як і ў многіх іншых беларускіх песнях пра Ільіча, чуецца слова баса, якое выліваецца ў кароткі, але выразны харавы прыпеў:

Між нас жыве Ільіч,
Я з геніем яго —
Да новых зав пераюм.

Калі нашы кампазітары пішуць аб Ільічы, дым і тут заўсёды вялікая

сталіца ў свядомасці народа злучаецца з думкай аб Ільічы і партыі.

Масква! Масква!
З таёй заўсёды Ільіч,
Да шчасця ты ўнікаеш наш народ...

Горды і радасныя словы А. Астрэйкі знайсці вельмі ўдала ўвасобілі ў песні Я. Цікоцкага «Масква». Востры рытм, імпульсіўны, імклівы рух музыкі фартапіянага суправаджэння, а на гэтым фоне — мужная, яркая і заклікаючая мелодыя шырокага дыхання — запеў. А прыпеў — выразны, маршавы, імклівы. У ім і святло крамлёўскага зорак, і сардэчная ўдзячнасць, і нізкі паклон нашага Мінска роднай Маскве.

Вобраз Ільіча саграе многія песні моладзі. Пра вялікага правядыра спяваецца ў песні М. Чуркіна «Камсамоўца». «Дзеці слаўнай ланіскай краіны» — так у песнях называюць юных піянераў. У піянерскіх песнях, створаных беларускімі кампазітарамі, у вобразе правядыра падкрэслівана яго любоў да дзяцей, вялікі, сардэчны клопат пра тых, хто аўдзяецца будучыняй краіны. З другога боку, песні раскаваюць думкі і пачуцці нашых дзяцей, для якіх Ільіч — жыццё і сумленне; больш роднага і блізкага, чым любымі настаўнік Уладзімір Ільіч, у нашай дзетвай няма нікога! Гэтая думка праходзіць у «Песні аб Ільічы» Г. Вагнера (словы А. Волскага), у вельмі папулярным у нашых дзяцей «Ланіскай маршы піянераў» Р. Шукста (словы М. Гамолкі), у яго ж «Песні беларускіх піянераў» (словы А. Волскага і М. Гамолкі), у песні В. Яфімава на словы А. Ставера «Нам Радзіма адчыніла дзверы». Вобраз вялікага правядыра нябачна прысутнічае ў многіх іншых піянерскіх песнях.

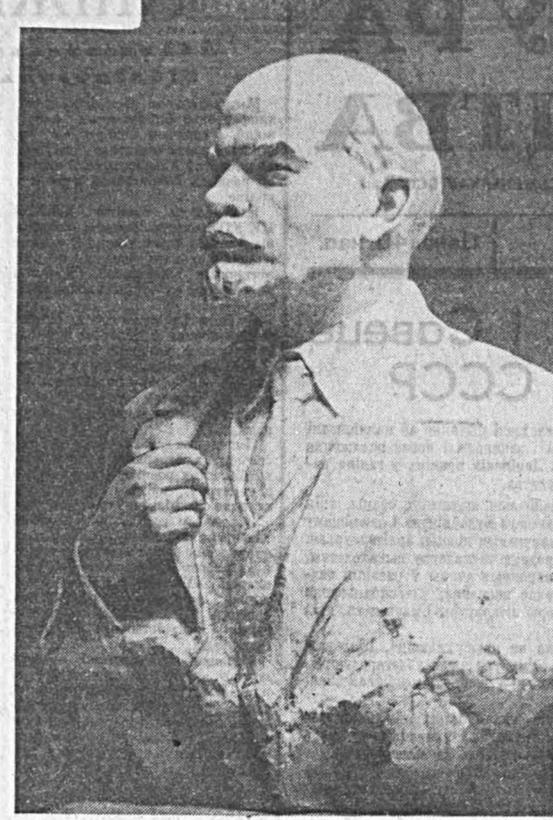
Вялікую цікавасць уяўляе вакальная цыкла «Аб Ільічы». Я. Дзягцярыка для барытона з фартапіяна. У гэтай песні цыкла кампазітар імкнецца стварыць шматгранны вобраз Уладзіміра Ільіча, раскаваць аб любімы народ да правядыра, аб вялікім смутку страты, аб неўміручасці Ільіча.

У вакальнай партыі песень пераважае рэчытацкі-дакламацыйны стыль. Я. Дзягцярык строгімі, скульптурнымі сродкамі перадае ўрачыста-прыўзняты настрай песень.

Стрыманым, засроджаным настрай першай песні «Хо б ні быў ты» (словы С. Смірнова) вядзе слухача ў свет глыбокага роздуму. Гэта роздум пра Ільіча, пра яго дачку і дачку Ільіча. Гэта пачуццё свяшчэннага трапятання, якое ахоплівае чалавека паблізу Крамлёўскай сцяны, жадаючы хопць быць у малой меры бліжэй і памёрці такім, як гэты Ільіч.

Песня «Дзень нараджэння» напісана на словы С. Шчылачова. Ёе музыка насычана вялікім пачуццём; яна захпае слухача, як шырокае, магучыя плыні Волгі ў паводку; пачуццё горды радасці за гэты невялікі прывольны горад, у якім у вясёлыя дзень Ільіч многа год навадарадзіўся Ленін. Вялікая сэнсавая нагрузка ляжыць на фартапіянавай партыі, сакавітай і насачынай.

Энергічная трэцяя песня «Партыя» вылікае ў нас успамін аб вядомым вершы А. Безьменскага. Музыка песні старае ўражанне мужнасці, закліку, трываласці і непахіснасці. Гэта паведа аб ітэнцыі краіны, якая ў тэя дзядзіны ці найвялікшай страты ўіваля ў рады партыі новыя тэсцячы сваіх сьноў і дачок.

У. І. ЛЕНІН. Скульптура М. Робермана. Фота І. Салавейчына.

«Пяць начэй і пяць дзён» — так называецца чацвёртая песня, напісаная на словы В. Імбэр. Гэта суроўна карціна развіцця народа з правядыром, выказанне стрыманата, мужната і вельмі глыбокага народнага смутку. І, нарэшце, пятая песня — «Хо быў ён?» на словы В. Брусва і У. Мажкоўскага. Урачыстае, манументальнае гучанне, расшчэпы, вялікія інтанацыі — народ спявае пра неўміручасць свайго правядыра. Закачываецца песня вядомымі словамі Мажкоўскага — «Ленін жыў! Ленін жыў! Ленін будзе жыць!» Гэта яркая і зааючая кудыманія ўсёго цыкла — сцярдэжэнне гістарычнага бясмерця вялікага правядыра чалавечы.

Разнастайнасць настрай, яркая і своеасабліва гарманічная і дадавальная мова, метра-рытмічная структура, выразная фартапіянавая партыя — усё гэта сведчыць аб значным поспеху аўтара вакальнага цыкла маладога кампазітара Я. Дзягцярыка.

Адзін з апошніх твораў, прысвечаных правядыру, — «Песня аб Ільічы» Ю. Семіяна на словы А. Лазявога. Распёўная мелодыя шырокага дыхання, мужныя інтанацыі савецкай героіка-патрыятычнай масавай песні вылікаюць у слухача думку пра ўсёнараднае помнік правядыру. Гэты помнік — урачыстае бясмерце Ільіча — у слаўных справах і дзядзінах савецкага народа.

Можна назваць яшчэ цэлы рад песень пра Ільіча, створаных беларускімі кампазітарамі. Сярод іх — песні І. Кузняцова, А. Абелічэва, М. Шнейдэрмана, М. Носкі, С. Акапяна. У кожнай з іх па-рознаму аўтары імкнучыся раскаваць вобраз самага вялікага чалавека на зямлі.

А. РАКАВА.

ВЫСТАЎКІ РАСКАЗВАЮЦЬ

Культурна-асветныя ўстановы Уздзенскага раёна дзёсна рыхтуюцца да 90-годдзя з дня нараджэння У. І. Леніна. У сельскіх клубах, бібліятэках і хатах-чытальнях арганізуюцца сьтэды і фотамантэжы аб жыцці і дзядзінах вялікага правядыра, абстаўляюцца кніжныя выстаўкі твораў Ільіча.

У раённай бібліятэцы, Сямёнавічкі і Магілёўскай сельска-клубаў аформлены выстаўкі літаратуры, якія названы «Любімыя У. І. Леніна» творы рускіх пісьменнікаў-класікаў».

Па нядзелях па ўстановах культуры калектывы чытаюцца ўспаміны пра Ільіча і асобна яго работы аб камуністычнай працы і моладзі.

Л. САНДЛЕР.

Лекцыі аб Ітэрапурры

Магілёўскае абласное Таварыства па распаўсюджванню палітычных і навуковых ведаў арганізавала чытанне лекцый для працоўных па беларускай літаратуры. Нядаўна ў Бабруйску перад слухачамі ўніверсітэта культуры, настаўнікамі сярэдніх школ з лекцыямі «Марксісцка-ленінскае вучненне аб спецыфіцы мастацкай літаратуры» і «Сатыра Кандрата Крапіны» выступіў выкладчык беларускай літаратуры Магілёўскага педінстытута, кандыдат філалагічных навук А. Макарыч. Прачытаны таксама лекцыі аб сённяшнім стане і развіцці беларускай літаратуры для працоўнікаў і адначасна для саванатары імя У. І. Леніна, для рабочых фабрыкі імя Дзержынскага.

За масавасцю мастацкай самадзейнасці

Па старонках раённых газет

Не так даўно прэзідэнт раёна і абласны аглядальнік самадзейнасці, Рад сельскіх калектываў і індывідуальных выканаўцаў паказалі высокае майстэрства ў выкананні песень, танцаў, драматычных, у мастацкім чытанні і атрыманні права ўдзельнічаць у рэспубліканскім аглядзе мастацкай самадзейнасці.

Як жа яны рыхтуюцца да гэтай адказнай падзеі? Як працуюць шматлікія калектывы народных талентаў? Аб гэтым часта раскаваецца на сваіх старонках раённых газет.

Здаўна славіцца Валікае Палдзее «Ляхавіцкага раёна свайм хорам». З год у год яго калектыв папаяняецца, развучваюцца новыя песні. Многія з іх складаныя ўдзельнікам хору. Ужо ў 1940 годзе хор выступаў на Першай беларускай дэкададзе ў Маскве. Яшчэ званчэй прагучала песня ў 1945 годзе. Тады хор у другі раз выступаў на маскоўскай сцэне. Калектыв быў узнагароджаны Ганаровай граматай ВПСРС. Тут жа прагучалі песні, складзеныя самімі ўдзельнікамі, — «Нам прысла Мяска падкраленне», «Рэчанька».

На раённым і абласным аглядзе хор пярэ заняў першае месца. Права адкрываць заклічны канцэрт калгасна-саўгаснай мастацкай самадзейнасці ў Брэсце было прадастаўлена гэтайму хору, як аднаму з мацнейшых і старэйшых харавых калектываў вобласці. Журы заклікаюць агляду дао яму магчымае разам з іншымі калектывамі абараняць гонар Брэсцкай вобласці на рэспубліканскім аглядзе.

У складзе хору было 60 чалавек. Сярод іх дзяркі Марыя Карповіч, Ганна Скрыжыца, Надзея Таранда, загадчык хору і аглядальнік фермы Уладзімір Смарчок, пушнішкі Валентын Жук, шафёр Мікалай Правель, Аляксей Голюк. Мікалай Ганарчык удзельнічае ў харавым калектыве з дня яго заснавання. Зараз з ім спяваюць яго дачка Валя і сын Мікалай.

У гэтыя дні кожны вечар з Дома культуры лясца песня аб шчасливай калгаснай долі, аб квітненчай роднай Беларусі. Не так даўно ў калгас прывязалі хоры вядомы Беларускі ансамбль песні і танца А. Бальзівіч. Ён дапамог калгаснікам спяваць у развучанні новых песень.

Аб усім гэтым ляхавіцка раённая газета «Савецкі патрыёт» паведавала сваім чытачам у замалеўшым «Песня гучыць з новай сілай».

У артыкуле «Сёння ў Валохушчыне» брагінска раённая газета «Трыбуна калгасніка» раскавае, што калектывы мастацкай самадзейнасці вёскі Валдохушчына па абласным аглядзе заваявалі першы і другі званні зброны кубак. Каб адстаць гонар калгасна на рэспубліканскім аглядзе, тут разгарнулася дзёснае падрыхтоўка.

У артыкуле «Ім апладзіруюць, ім дзюкочуць» сакратар партыйнай арганізацыі калгасна імя Ангельска І. Халаско гаворыць, што пачатку ў вёсцы Вуглы быў створаны невялікі калектыв з актыўна хата-чытальні. Яно і заахваліла людзей. У гурток мастацкай самадзейнасці пачалі ўлівацца

новыя сілы з ліку вясковай моладзі. Зараз калектыв налічвае 40 чалавек. Спяваюць, танцуюць і дэкламуюць калгаснікі, настаўнікі і рабочыя. Сярод іх свінорка Галіна Бурынька, дзяркі Марыя Дзялён і Марыя Халаско, настаўнікі Мікалай Хацкі і Арцём Найдзёнка, рабочыя міжкалгаснага паліграфічнага заводу Аўгінія Міроненка і іншыя.

За апошнія два месяцы вуглоўскай гуртковай паставілі для калгаснікаў сваёй арцелі чатыры канцэрты і неаднаразова выязджалі ў уседняні вёскі калгасу «Парыжская Камуна» і імя Чкалава.

Партыйная арганізацыя калгасна сістэматычна накіроўвае работу гуртка мастацкай самадзейнасці, аказвае яму неабходную дапамогу, уваля ў практыку перад кожным выступленнем чытаць лекцыю ці прадэманстрацыю гуртку. Так, напрыклад, перад канцэртам у вёсцы Каманова (калгас імя Чкалава) была прычтаная лекцыя на тэму «Рэлігія — вораг народа», а ў вёсцы Шкурата (калгас «Парыжская Камуна») праведзена гутарка аб дасягненнях савецкай навуцы ў вывучэнні космасу.

Многія калектывы мастацкай самадзейнасці рэспублікі не толькі абслугоўваюць свае калгасы ці прадпрыемствы, а выязджваюць на селішчы. Магілёўская газета «Зара» паведавала, што камасольны і моладзь гархорытаю часта бывае ў калгасе «Слепава», сярэд выканаўцаў Кімбарыўскага дзіцячага дома. Пры Мясцішчэўскім райкоме камасольна створана агітбрыгада. Уздзельнікі агітбрыгады Б. Батай і Н. Казініч ў артыкуле «Першы выезд» праз «Калгасную газету» паведаваюць аб выезде ў калгас «Б-ы з'езд Саветаў». Перад пачаткам канцэрта член раённага Таварыства па паширэнню палітычных і навуковых ведаў тав. Пудуў выступіў з дакладам па матэрыялах снежанскага Пленума ЦК КПСС.

Камарыска раённая газета «Авангард» у артыкуле «Цікавы вечар» раскавае, што пасля антырэлігійнага вечара, які адбыўся ў Руднянскім сельскім клубе, калектывы мастацкай самадзейнасці сярэдніх школ і паставілі для прысутных канцэрт. Яго праграма складалася ў большасці з твораў, напісаных на антырэлігійны тэмы.

Шмат увагі ўдзяляе паказу работы самадзейных калектываў жлобніцкая газета «Шлях сацыялізма». У шостым нумары газета раскавае аб самадзейнасці калгасна «Зара». Па ініцыятыве настаўніка Чарніўскай райсмітадовай школы і работнікаў сельсвагатаў таварыства і працуюць драматычны, танцавальны і харавы гурткі. Уздзельнікі іх рыхтуюць канцэрты, якія рэгулярна выступаюць перад калгаснікамі. Дзёснае гуртка мастацкай самадзейнасці ўнесла значнае ажыўленне і разнастайнасць у культурны адпачынак калгаснікаў.

Добрую і карысную справу робяць тыя раёныя газеты, якія сістэматычна асвятляюць дзёснае калектываў мастацкай самадзейнасці, іх уздел у арганізацыі культурнага адпачынку ў камуністычным выхаванні працоўных.

А. ІВАНОВ.

Універсітэт здароўя

Шкім зніжэннем вечарам да асветлена будынка клуба пасля энергетыкаў Жоліна стварыліся рабочыя, служачыя і члены іх сем'яў. У рабочым клубе — адкрыццё ўніверсітэта здароўя.

Праўленне клуба Смалыцкай ДРЭС правяла добрую ініцыятыву, адкрыўшы ў клубе ўніверсітэт здароўя.

Для слухачоў ўніверсітэта здароўя будзе прычтаным цыкл лекцый па гісторыі і прафільных некаторых спецыяльнасцяў, аб будове чалавечага цела, значны фізічнай культуры і спорту

ва ўмацаванні здароўя чалавека. Для чытання лекцый будуць прычтанымі ўрачы мясцовай бальніцы і мелшыскай работніцкай Мінска. Пасля кожных завяткаў будуць дэманстравацца навукова-папулярныя і хранікальныя фільмы на медыцынскія тэмы. Запланаваны экскурсіі ў Мінскі дом санітарнага асветы і ў лепшыя медыцынскія ўстановы горада.

Дзямі адбыліся першыя заняткі ўніверсітэта. З лекцыяў «Клопаты Савецкай дзяржавы аб захаванні і ўмацаванні здароўя савецкіх людзей» выступіў галоўны ўрач Мінскай абласной бальніцы А. Гроўе.

НАТАТКІ АБ МАЙСТЭРСТВЕ ПАЭТА

ПАВІСІ ў друку добры верш — і воль радасці! Чытаеш сбрам, знаёмым, дзякуеш аўтару за падарунак. Вышла ў свет удалая кніжка вершаў — вялікая, радасная паэзія. Паўленне ж выбарных твораў любімага паэта — сапраўднае свята.

Такой воль светлай паэзіяй з'явіўся для мяне асабіста двухтомнік выбарных твораў Пімена Панчанкі. Навава перачытаў усё яго вершы і адчуў сабе духоўна багачэйшым. Узнікла жаданне разабрацца ў прыродзе гэтых вершаў, зразумець, чаму большасць з іх дзейнічаюць на маю свядомасць з такой захпаючай сілай. У выніку паявіліся нататкі, якія прапаную чытачу.

СПРАВЯДЛІВА некім сказана, што паэт толькі тады ў поўнай меры апраўдае сваё высокае прызначэнне, калі пра яго можна гаварыць, як пра значную з'яву. Два тамы выбарных твораў Пімена Панчанкі — значная і непаўторная з'ява ў савецкай паэзіі. Непадобна тэму, што твор мастацтва паўтарае, гэтым, які іншым, сапраўдна паэзія адноўняецца ал паэзія літаратурных рамеснікаў.

Для таго, каб вершы сталі з'явай, якая робіць уладу на жыццё асобных людзей і грамадства ў цэлым, ад іх стваральніка патрабуецца многае. І, вядома, першаступенную ролю тут адыгрывае майстэрства. Большасць нашых кніжачкаў гэтай тэму закранючы неахвотна, а калі і гавораць пра майстэрства паэта, дык нежк мімаходзь, скоргаворкай. Да гэтага вываду прыходзіць, калі чытаеш шматлікія артыкулы і ра-

цызіі аб творчасці паэтаў. Толькі ў канцы такіх рэцэнзій гдуха гаворыцца пра дрэнныя і добрыя рыфмы, нібы не ясна, што добрыя вершы неабавязкова рыфмаваныя. Выдатныя паэмы Уладзіміра Лутэўскага, напрыклад, напісаны бэльм вершам. Прачытаў я нядаўна артыкул аднаго вядомага крытыка. Гаворка ў гэтым артыкуле ішла аб наеме, але такім жа чынам можна было напісаць і пра раман, пра апавесць ці сцэнарыі. Крытык заахваліў, што твор паэзіі мае свае харавыя, спецыфічныя асаблівасці, што, напрыклад, сюжэт у паэме развіваецца не заўсёды так, як, скажам, у апавесці, што такіх разуменні, як рыфма, рытм — толькі вонкавыя адзнакі верша, сутнасць жа паэзіі значна глыбейшая.

І СНУЮЦЬ дзе краінаціць. Бывае, што паэт, перапоўнены ўражаннямі жыцця, бярыцца за чысты аркуш паперы. Ён адчувае тое прыўзнятае, спыральнае для работы пачуццё, якое называецца натхненнем. Але воль вершы напісаны, надрукаваны, а чытач пазіажае. Вершы атрымаўшы эпігонульсі. У іх зноў «даказваецца», што трава злілася, неба сіняе і — ах, якія пудоўнае раса пад праменнямі сонца! — якое ўзыходзіць або захоўваецца, глядзячы па акалічэннях. Паэту не хачіла майстэрства, і яго дзюшанае парыванне было патрачана марна. А бывае і так. Віртуозны рытм, упершыню ўжыты рыфмы, шматлікія «анахорыкі», зольныя назваў дзядзіві, а воль нахонт паэзіі... яе зноў няма. Млынар не будзе прыводзіць у рух жорны, калі няма аб'екта. Але здараецца, што вершы пішуць людзі, якім няма чаго сказаць сваім сучаснікам. Воль гэта і ёсць фармалізм чыснейшай вяды. Ставок падняты, вада б'е ў млынавае кола, жорны круціцца, рыльня, а малаць імя чаго! Наўрад ці паэтрабля ўстае даказваць, што глыбо-

кая думка, моцнае пачуццё патрабуюць свайго найлепшага выяўлення. Вялікі паэт не можа не быць вялікім майстрам.

Пімен Панчанка — майстар. Ён умее нямногімі словамі выказаць многае. Яго вершы хваляюць. Чытаеш іх — і табе хочацца смяяцца, плакаць, ты любіш і ненавідзіш... Воль я разгарнуў другі том на старонцы 311, пачынаю чытаць верш «Абеліск»:

І нашоў ў эфір было мне лезці,
І каму пісаць япер пратэст?
Верш чытаць паэт над Рэйнам
дзесьці...</

І ад шчасця плачуць

Сонечныя праменні, як стралы, праніклі ў акно стадоўкі. Косця сядзеў за сталікам з Зінай.

— Чаму ты не сядзіш на месце? — спадзялася запытаў ён у дзюжыны.

— Сёння пост, — адказала яна. — Да раніцы хлопеч не спаў: думаў пра Зіну. Пра бога таксама, і пра аяцка, і пра іншыя крылатыя історыі, якія «дэталі» вакол дзюжыны...

— Мінуў час. Маладзёны Зіна і Кастусь Жалезняковы чакалі дзяцін. Напоўна, не было ніводнага яна, каб малады муж не пачынаў размову пра шлюбнае сватанне.

— Вось бачым, ты засталася маладзіцменна. І ўсё гэта праз твайго бога... — Бог тут ні пры чым і не чапай яго... — узлава на гаварыла жонка, а потым падала: — А чым не дазволіш вучыцца.

І Зіна ўспоміла свае хіпачыя гады. Яна, васьмігадовая дзюжынка, сабралася першы раз ісці ў школу.

— Гэта навошта табе? — крычаў талы айтчы. — Я неспіёмны, а жыць жыву. Твая справа перш за ўсё будзе дзюжына глядаць ды гаспадарку. Выкінь кніжкі з галавы. На зямлі мы госці, і гэты час трэба аддаць малітвам, талы пасля смерці ў раі будзе жыць.

У сям'і, дзе расла дзюжынка, усё верылі ў бога. Зіна таксама падала на валені і біла лубом ад падлогу.

Ужо будучы дзяржаўны ролігана каласа, Зіна рукмі і нагамі ўпіралася, калі яе цягнулі сесці за парту.

Кастусь ведаў яе мінулае. Часта гаварыў: — Бог — гэта, Зіна... як бы табе сказаць. Вось ведаеш, калі ведаеш запараніць вочы пяском — нічога не бачыш. Вось так і бог. Ён пераключае бачыць. Трэба працерці вочы, хутчэй працерці вочы, — каб убачыць свет.

— Балбатня гэта, — пахмурнела Зіна. — Надаўна ў цялятніцы Патроўны смячок захароў. Пакалікі бабушка... як рукой зніме! — і дадзі яна ячэркіца сваімі фактамі. — Паматаеш, страляніну сасіла. Раніцай табе сказала, што-небудзь прыемнае атрымае, і атрымалі пасылку ад маці. А ты кажаеш!

— Гэта ж выпадкова, Зіна. Зраўней — проста супала. — У цябе ўсё выпадкова. Неўзабаве нарадзіўся сын. Адна хутка пагасла радзіца. Захарвала дзіця.

— Бабку паклічу, — вырашала маладая маці. — Усе гэтыя бабкі глухавата адно, — злавася Кастусь. — Нічога ты не разумееш! — пакрыўджана адказала Зіна і кінулася ў дзверы.

— Ты кулы? — Кастусь стаў на парозе. — Пусці. Няўжо ты бацька?! —

ЧЭХАЎСКИ ВЕЧАР У НАРОДНЫМ ТЭАТРЫ

Узнімаецца заслона, і глядачы бачаць камедыю Чэхава «Прапанова». Столькі год прайшло з часу яе напісання, але і сёння яна гучыць надзвычайна. Ярка, каларытна характары герояў зразумелы нашаму глядачу. Малады, якая сядзіць у зале, дружна смяецца, назіраючы за тым, як Наталія Сцяпанавна і Іван Васільевіч Ломаў, што прыйшлі да яе сватацца, распачынаюць настойлівую сварку з-за нікому непатрэбных «валовых лужкоў».

Артсгым Народнага тэатра ўдзельны стварыць яркі, камедыіны спектакль.

Шмат год кіруе тэатральным калектывам Ашмянскага Дома культуры, а пярер Народным тэатрам артсг-аматар Арсен Іжаўлевіч Фамін. У «Прапанова» Чэхава ён іграе ролю памешчыка Чубукоўка. Артсг шчыры і праўдзівы. Ён эмацыянальна, у добрай камедыійнай манеры, без найбольш прыводзіць ролю.

Маладога памешчыка Ломава іграе А. Міхеенка. Ён сыграў на самадзейнай сцэне такія складаныя ролі, як Назімаў («Без віны інаватка» Астроўскага), Качкароў («Жаніцтва» Гоголя) і інш. У ролі Ломава яму ўдалося знайсці выразныя рысы і ва ўнутранай структуры вобраза і ў яго вонкавым абліччы. Міхеенка ўмее пераўвасобіцца ў вобраз. Мы бачылі яго ў гэты вечар і ў вадзілі «Мядзведзь», дзе ён іграў памешчыка Смірнова.

У ролі Наталлі Сцяпанавны Чубукоўка выступае маладая ўдзельніца калектыву, хатняя гаспадыня, камсамолка Л. Кузьменка. Ёй, вядома, цяжка сапартычаць з такімі вопытнымі майстрамі самадзейнай сцэны, як А. Фамін і А. Міхеенка. Затое ў Кузьменкі ёсць адна басспрэчная перавага — гэта яе маладосць і непастрэданасць. Кузьменка — Наталія Сцяпанавна шчыра плача сапраўднымі слязьмі, даведваючыся пра тое, што Ломаў прыходзіў сватацца, а яна з бацькам так бесцэрмонна яго выгналі.

Артсгты Ашмянскага Народнага тэатра добра падрыхтаваліся да чэхаўскіх дзён, шмат прапрацавалі. Цяпер з гэтай праграмай яны выязджаюць у Бескі.

Педагог, артсгты Народнага тэатра Ф. Фамін будзе чытаць лекцыю, яе таварышы па тэатру — іграць вадзілі. Яны пабывалі ўжо ў вёсках Кудавічы, Гальшаны, Граўжыні і інш. Праўдзівы вёсак і рэійныя цэнтры добра ведаюць артсгты Народнага тэатра, яны заўсёды ў іх жаданні госці.

С. ГУРЬЧ. Ашмяны.

на вырвалася з яго рук, усклікнула і пайшла.

Кастусь быў на рабоце, калі наведзлася бабушка. Яна прыкладала крыж да жытэца, да рук і ног хлопчыка. Бяззубы рот бабкі нешта трышчы, шыпеў. І гэтае шыпенне азначала нейкую малітву. Зіна не разумела яе. У вухах стала манатонае мармытанне. Напоўна так трэба, думала Зіна. Божая талміна не можа быць даступная ўсім. Са спадзяваннем і шчырай папашанай сачыла яна за кожным рухам знахаркі.

Шопты бабукі не памагілі хлопчыку. Яго выратаваў ад немінучай смерці ўрач, да якога звярнуўся Кастусь.

— Ах, гэты чортава бабка! Колькі яна ўзяла з цябе? Зіна маучала. З-за самалюбства не хацела адрыцца мужу свае думкі. А сама падала тую бабушку, якая сем гадоў напалала, абяцала — як гораць дзіця будзе. У знак удзячнасці Зіна аддала бабукіны ложак, калі пераляжыла на новую кватэру ў пасёлак шклозавода, дзе, выходзіць, дарэмна старалася. Крыўдна было маладой маці.

Зіна паклікала перад лоб далоню... Злавалася ёй: сядзіць бог на высокім троне, а нейкі чалавек, падобны на казачнага волата, з усёго размаху на трэскі сцяе ножкі трона. Пахіснуўся трон. Хто ж гэты смяльчак? Зіна яшчэ дакладна не ведала.

Аднойчы Косця прыйшоў дахаты разам са сваім таварышам Васільем Маргуном, таксама шкловарам Гомельскага шклозавода. Селі за стол і ўзялі за нейкія разлікі. Падлічылі: і выйшла, што можна выканаць план другога года сямігадова да канца красавіка. Калі Васіль пайшоў, Зіна спыталася: — Што гэта вы надумалі? Косця з завальненнем папыхкаваў палпосіры.

— Прывіты мне і Васілю званне ўдзельнікаў камуністычнай працы. У адказ мы ўзялі ішчэ большыя абавязальнасці. Бачым, як атрымліваецца. Я ў камунізм крочу. А ты? — А ты ўсё яшчэ за богавай сціной сядзіш, пададзі ад яго чакаеш.

Гэтай гаворка і ў час вачыры не спынялася. Ёў Косця са смакам. Хваліў Зіну за вачэрну. Яна радавалася, кожную хвіліну пазірала на мужа — нават крыху з цікаўнасцю: вунь які ў яе муж!

І раптам зноў захароў смячок. Да было кусачы губы, сядзела над малым маці і, не вытрымаўшы, павезла яго ў пасялковую паліклініку, да ўрача. Па дарозе сустрала знаёму бабку.

— Ой, бабучка! Замучылася, не ем, не сплю... Ляжыць мой Вовік, як нежывы... — Хвароба — вядома справа, — гаварыла тая, пажка абпаіраючыся на кій. — Ды ты не гаруй... Тут, чухеш, бабушка ў Яроміне спыніўся. З магілёўскіх месц прыхаў... Сказала б, недалёка ж... Ён ведае, галаўка, якое слова сказаць — як рукой зніме.

«Як рукой зніме!» Гэтак жа гаварыла Зіна тая бабка, якой яна аддала ложак. «Вось чартоўка — вакол палца абядала», — прыгаладзіла калючыя словы Косці.

— У бабуніцу іду я, — намесла адказала Зіна старой.

А тая чаўла сваё: — Боскае слова на ногі ставіць. Длаўно б мне ў сяргой зямельцы ляжыць, ды толькі малітвамі і жыўю, залібог... Не муч ты дзіця — пой-

дем, заваўд у цябе да бацьшкі. І пайшлі яны са старой ў Яроміна. ... Слухаючы Зіну, бабюшка скасіў маленкія вочкі на хлопчыка, паглядзеў на маладую маці, крыху больш затрымаў позірк на яе руны, потым, бяззубы ў жменю пацісьцеў рублёвую паперку, нізкім голасам сказаў: — Лапаможа...

Спачатку ён шпоскі гаварыў, потым чытаў малітву. Чытаў нібы спяваючыся, на паўсласе пераважна дзюжы дыханне, і словы малітвы зліліся ў манатонае мармытанне. Бурчаў бабюшка старанна, але пусці і сонныя вочкі выдавалі яго. Шпоскі велікі знаёма нагадвала Зіна гэтае мармытанне. Сумае, тры-вожжае прадуванне наспражыла яе. Яна намагалася шпоскі прыгаладзіць, але не магла зразумець, што непакоіць яе. І раптам, нібы аднекуль з глыбіні, данеслася бурчанне той самай бабкі. Зірнуўшы на папа, Зіна здрыгнулася ад думкі — і гэты, мабыць, браша?.. А другі, абураны голас настойліва паўтараў: «Усё гэта — бабкі, замовы і папы — глупства адно! Як ты не разумееш, Зіна?»

Бабюшка нечакана змоўк. Ён спадэла паглядзеў на яе. — У мяне... сын хварэе, — з горыччу ледзь чутна гаварыла яна. — Мы, — паспяхілася міралюбна бабюшка, — не можа ведаць, чаму гаспазь паслаў хваробу вашаму дзіцяці. Відаць — гэта выпрабаванне. Бог мудры, і мы павінны яму верыць.

— Выпрабаванне? — Зіна не магла ўцяміць гэтага слова. — За што? — крывая ўсешка змяніла яе твар. Гневам бліснулі вочы, і яна хрыпкі выкрыкнула: — Не веру... не веру!.. Яна выйшла з лакоя. Прыціскаючы дзіця да грудзей, наспяхілася да доктара.

Урач паліклінікі не ведаў, што рабіць: кі дзіця выслухаваць, ці маці супакойваць. Трасла жанчыну, як у ліхаманцы.

З паліклінікі Зіну з сынам адвезлі ў гарадскую балініцу.

Праз два тыдні яна вярнулася з Вовам дадому. Сын ужо смяяўся. А Зіна? Яна, пераступіўшы парог дома, заплакала і сказала мужу: — Усё, Косця, усё... Расплакалася. І ад шчасця плачуць, калі дарога да яго вядзе праз боль і пакуты.

В. БАРАНЧЫК.

Падпісчыкі чакаюць

Кнігагандлем на вёсцы займаецца спажывацкая кааперацыя. Не ведаю, як яе, а ў нашым раёне з падпісчыкамі выданымі пачалася вялікая бытанія.

Длаўно закончана выданне шпосі-томніка Купрына. А да гэтага часу я не атрымаў двух апошніх тамоў. Выйшла за друку прытомнае выданне твораў Пляханава. Апошні том яшчэ не паступіў ў наш магазін. Два галы назад я падлісаўся на творах Лермантава. Гэтае выданне таксама яшчэ не паступіла ў наш магазін. Тое ж здарылася з падпіскай на творах А. Талстога, Некрасава, Гоголя.

Прычыну гэтага я не мог высветліць ні ў таваразнаўцы па кнігах райспажывсаюза тав. Кузьміню, ні ў аблкінагандлі. Таму звярнуўся ў аблспажывсаюз, у аддзел распаўсюджвання кнігі. На мае пісьмо нішто не адказаў. Давялося паісці да іх самому. Абціклі, абціклівалі. Гэта было чатыры месяцы назад. Алякс і сёння падпісчыкі выданні ў наш магазін не паступілі.

Што скажа з гэтага паводу начальнік аддзела кнігі Белкаапсаюза А. Сакалоў?

О. СМАЛЯНАУ, супрацоўнік рэдакцыі райгазеты.

г. п. Свіслач.

Працоўным абласных цэнтраў

Для культуры Гродзенскай і Брэсцкай абласцей Беларускай дзяржаўнай філармоніі накіравала канцэртную брыгаду, якая прабудзе ў гэтых абласцях да і красавіка. У складзе брыгады спевакі А. Самаралаў і Н. Наследнік, баяніст С. Фомчэнкаў, артсгты арыгінальнага жанра А. Сіманенкава, А. Іваню і Д. Гарганіна, артсгты акарабачнага жанра А. Шаўчэнка і канферансе Зайцаў.

Першыя выступленні мінскіх артсгтаў ужо адбыліся ў горадзе Літзе. У Полацку і Лепелі з вялікім поспехам прайшлі канцэрты артсгтаў Тэатра оперы і балету, у якіх прынялі ўдзел С. Друкер, С. Вавозская, Л. Галушкіна, Л. Архіпава, А. Нікалава, М. Зюваню і інш.

Усё артсгты опернага тэатра далі свам канцэртна, на якіх пабывала каля трох тысяч чалавек. Азін канцэрт адбыўся на будаўніцтве Полацкага нафтапераробнага заводу.

Цяпер іная справа. На стэлажах і вытрынках многа кніг па пытаннях будаўніцтва, сельскай гаспадаркі, жывёлагадоўлі, энергетыкі, архітэктуры. Яна прыбыла ў магазін з розных выдавцтваў Масквы, Ленінграда, Кіева. Асабліва многа літаратуры даслалі выдвецтва Акадэміі навук братніх рэспублік, а таксама Беларускай Акадэміі навук. Тут науковыя працы па фізіцы, металыцы, жывёлагадоўлі, вырошчванні высокіх ураджаяў палывах і гарадніх культур.

У мэтах лепшага абслугоўвання наведвальнікаў пры магазіне створаны аддзел «Кніга-пашта». Ён будзе не толькі задавальняць заўкі іша-гарадніх пакупнікоў, але і лапама-гаць набыць кнігу ў кнігарыню рэспублікі. Пры магазіне будзе працаваць стол вадзельца і звазак.

Адны з першых пакупнікоў з'явіліся студэнты Беларускага налітэічнага інстытута тт. Басаў і Кузьмалю, выкладчыца Гродзенскага педагогічнага інстытута т. Кірылюк, загадчыца тэхнічнай бібліятэкі г. Оршы т. Кочатова і многія іншыя. Яны набылі неабходную тэхнічную літаратуру.

На здымку: у магазіне навукова-тэхнічнай кнігі бібліятэкара Ліна Кочатова і інжынер Георгій Анкіноў выбіраюць патрэбную літаратуру.

Новы тэлевізійны спектакль «Палата № 6» па А. П. Чэхаўу прысвечаны стагоддзю юбілею пісьменніка.

На здымку: сцэна са спектакля «Палата № 6». Громаў — народны артсгт БССР Я. Карнавуху, доктар-артсгт Ул. Багалоўскі, Мікіта — артсгт К. Верамейчык, хворы (ляжыць) — артсгт А. Бялоў. Фота Е. Альхімовіча.

Падпісчыкі чакаюць

Кнігагандлем на вёсцы займаецца спажывацкая кааперацыя. Не ведаю, як яе, а ў нашым раёне з падпісчыкамі выданымі пачалася вялікая бытанія.

Длаўно закончана выданне шпосі-томніка Купрына. А да гэтага часу я не атрымаў двух апошніх тамоў. Выйшла за друку прытомнае выданне твораў Пляханава. Апошні том яшчэ не паступіў ў наш магазін. Два галы назад я падлісаўся на творах Лермантава. Гэтае выданне таксама яшчэ не паступіла ў наш магазін. Тое ж здарылася з падпіскай на творах А. Талстога, Некрасава, Гоголя.

Прычыну гэтага я не мог высветліць ні ў таваразнаўцы па кнігах райспажывсаюза тав. Кузьміню, ні ў аблкінагандлі. Таму звярнуўся ў аблспажывсаюз, у аддзел распаўсюджвання кнігі. На мае пісьмо нішто не адказаў. Давялося паісці да іх самому. Абціклі, абціклівалі. Гэта было чатыры месяцы назад. Алякс і сёння падпісчыкі выданні ў наш магазін не паступілі.

Што скажа з гэтага паводу начальнік аддзела кнігі Белкаапсаюза А. Сакалоў?

О. СМАЛЯНАУ, супрацоўнік рэдакцыі райгазеты.

г. п. Свіслач.

Працоўным абласных цэнтраў

Для культуры Гродзенскай і Брэсцкай абласцей Беларускай дзяржаўнай філармоніі накіравала канцэртную брыгаду, якая прабудзе ў гэтых абласцях да і красавіка. У складзе брыгады спевакі А. Самаралаў і Н. Наследнік, баяніст С. Фомчэнкаў, артсгты арыгінальнага жанра А. Сіманенкава, А. Іваню і Д. Гарганіна, артсгты акарабачнага жанра А. Шаўчэнка і канферансе Зайцаў.

Першыя выступленні мінскіх артсгтаў ужо адбыліся ў горадзе Літзе. У Полацку і Лепелі з вялікім поспехам прайшлі канцэрты артсгтаў Тэатра оперы і балету, у якіх прынялі ўдзел С. Друкер, С. Вавозская, Л. Галушкіна, Л. Архіпава, А. Нікалава, М. Зюваню і інш.

Усё артсгты опернага тэатра далі свам канцэртна, на якіх пабывала каля трох тысяч чалавек. Азін канцэрт адбыўся на будаўніцтве Полацкага нафтапераробнага заводу.

Цяпер іная справа. На стэлажах і вытрынках многа кніг па пытаннях будаўніцтва, сельскай гаспадаркі, жывёлагадоўлі, энергетыкі, архітэктуры. Яна прыбыла ў магазін з розных выдавцтваў Масквы, Ленінграда, Кіева. Асабліва многа літаратуры даслалі выдвецтва Акадэміі навук братніх рэспублік, а таксама Беларускай Акадэміі навук. Тут науковыя працы па фізіцы, металыцы, жывёлагадоўлі, вырошчванні высокіх ураджаяў палывах і гарадніх культур.

У мэтах лепшага абслугоўвання наведвальнікаў пры магазіне створаны аддзел «Кніга-пашта». Ён будзе не толькі задавальняць заўкі іша-гарадніх пакупнікоў, але і лапама-гаць набыць кнігу ў кнігарыню рэспублікі. Пры магазіне будзе працаваць стол вадзельца і звазак.

Адны з першых пакупнікоў з'явіліся студэнты Беларускага налітэічнага інстытута тт. Басаў і Кузьмалю, выкладчыца Гродзенскага педагогічнага інстытута т. Кірылюк, загадчыца тэхнічнай бібліятэкі г. Оршы т. Кочатова і многія іншыя. Яны набылі неабходную тэхнічную літаратуру.

На здымку: у магазіне навукова-тэхнічнай кнігі бібліятэкара Ліна Кочатова і інжынер Георгій Анкіноў выбіраюць патрэбную літаратуру.

Канцэрт Руслана Райчава

Гастроль Беларускага дыржорка длаўра Дзімітраўскай прэмій Руслана Райчава запаміналіся ў яго першым прыездзе ў мінулым годзе, калі прыводзіў Тыльзень Беларускай музыкі ў Беларусь.

Новая сустрэча дыржорка са слухачамі сталіцы рэспублікі іна-пачатку падтрымала культурныя сувязі нашых народаў. Зразумела, што да такіх канцэртаў слухачы пра-яўляюць асабліва цікавасць.

Праграма была і на гэты раз цікавая: выконваліся творы Чайкоўскага, Моцарта і Дворжака. Імяны гэтых кампазітараў заўсёды выклікаюць жаданне асяр-жыць у памяці незамыўнага астра-ронкі выдатнай музыкі. Была выканана сюіта з музыкі да балету «Шаўчунік». Бліскучае майстэрства кампазітара праяві-лася, у прыватнасці, у атосамлі-

ванні двух светаў — казачнага і рэальнага, найтанчэйшыя рысы дзі-учай псіхалогіі сродкамі сімфа-нічнага пісьма.

Чайкоўскі адзін з першых у балете прывёў да адзінага цэла-га сцэнічнае ўвасабленне і му-зычнае суправаджэнне ад гэтага зямляка сюіты такая сімфані-чная і патрабуе малаўнічага вы-канання.

Аркэстр Беларускай філармоніі пад кіраўніцтвам Руслана Райчава праявіў мастацкую чуйнасць. Выдатны рыс дыржора — яго ўменне здабываць гук мяккімі і стрыманымі жэстам і свабод-нае адоленне партытурнай склад-наці вылучэння майстэрства вы-канавальца. Праўда, тонкаму і пры-кінёму гучанню аркестра іна-шы раз не халапа неабходнай влад-насці («Танец феі Драж»), пера-каждкаў недастаткова чысты гук труб і тромбонаў («Марш»). А-лякс уваголе выкананне было цэ-ла прынята слухачамі.

Лаўрэат міжнародных конкур-саў Дзімітр Башкіраў выступіў з 24-м канцэртна Моцарта для фартэпіяна з аркестрам. Плянст вялікага таленту, з яркімі інды-відуальнымі рысамі (паўчы гук, глыбокая эмацыянальнасць, тэх-нічнае майстэрства), ён і на гэты раз парадваў слухачоў, даставіў ім эстэтычнае задавальненне. Му-зыка Моцарта, у якой песнянасць, шчырасць і прастата невячэр-ня, прагучала натхнёна. Асабі-ва ўдалай у выкананні была дру-гая, павольная частка канцэрта. Адыкс саліста варту папракнуць у рэзкіх парывах, у нечаканых моц-ных ударах (першая і трэцяя част-кі). Аркестравае суправаджэнне, пра якое немагчыма гаварыць у адрыве ад саліста (але ў дадз-ным выпадку даводзіцца), заслу-гоўвае некалькі іншай ўважкі. Не-дастаткова выразны ўступ аркест-ра, які папярэднічаў салісту, па-рушыў гарманічную строінасць твора. Пацэціць строгага класі-чнага ансамбля здаецца яшчэ ма-

жыжары сталіцы атрымалі пудоў-ны падарункі — дзіямі на праспекце імя Сталіна пачаў працаваць першы ў рэспубліцы спецыялізаваны магазін навукова-тэхнічнай кнігі. Патрэба ў такім магазіне была вялікая. І не раз можна было пачуць скаргі пакуп-нікоў на тое, што ў звычайных кні-гарнях навукова-тэхнічную літаратуру знайсці цяжка.

Цяпер іная справа. На стэлажах і вытрынках многа кніг па пытаннях будаўніцтва, сельскай гаспадаркі, жывёлагадоўлі, энергетыкі, архітэктуры. Яна прыбыла ў магазін з розных выдавцтваў Масквы, Ленінграда, Кіева. Асабліва многа літаратуры даслалі выдвецтва Акадэміі навук братніх рэспублік, а таксама Беларускай Акадэміі навук. Тут науковыя працы па фізіцы, металыцы, жывёлагадоўлі, вырошчванні высокіх ураджаяў палывах і гарадніх культур.

У мэтах лепшага абслугоўвання наведвальнікаў пры магазіне створаны аддзел «Кніга-пашта». Ён будзе не толькі задавальняць заўкі іша-гарадніх пакупнікоў, але і лапама-гаць набыць кнігу ў кнігарыню рэспублікі. Пры магазіне будзе працаваць стол вадзельца і звазак.

Адны з першых пакупнікоў з'явіліся студэнты Беларускага налітэічнага інстытута тт. Басаў і Кузьмалю, выкладчыца Гродзенскага педагогічнага інстытута т. Кірылюк, загадчыца тэхнічнай бібліятэкі г. Оршы т. Кочатова і многія іншыя. Яны набылі неабходную тэхнічную літаратуру.

На здымку: у магазіне навукова-тэхнічнай кнігі бібліятэкара Ліна Кочатова і інжынер Георгій Анкіноў выбіраюць патрэбную літаратуру.

Вялікае ўдзячнае слова трэба сказаць тым, хто ўзяў на сябе клопат аб арганізацыі і правядзенні канцэртаў Руслана Райчава ў нашым раёне.

В. СІЗКО, старшы выкладчык кансерва-торыі.

Мікола Чарняўскі аб беларусах

В тыхі захісті верб, під зеленым шатром, Я бувало блукав по весні над Дніпром. Там стояли плоти... Шлі леся плотів — З непрохідних боліт, з непрохідних лісів. Гнав плоти оті люд — син болота й воля. О, багато знавав на віку він білі, І у мові його, і у снігах очей Мов осіліл навів і покора, і жаж. Тільки начебто й чвч він, шо сямі канчука. Тільки начебто й знав оклик ката-панка...

Асабліва ўспыхвалі ўкраінска-беларускага паэта-дэмакрата песні прыгнечанага беларускага народа. Ён падкрэсліў арыгінальнасць і вялікае эмацыянальнае ўздзеянне гэтых песень пра-поўнага народа:

І перабі і тепер я сповіваю іх І веселі слова іхніх співаў сумных. Бо запалі вою в саму дупч мей, Жартівліво-сумні, болотані пісні. Чи стогнала у іх віковіца нуджа? А чи грала у іх всімшка ліхва бліда? Чи отчизні своій ободзеліній сін В болотах та лісах то влісывава гімн?.. Я не знаю й тепер, шо в тых співах было. Тільки знаю: нове з іх шось в душу ввійшло. То не покліл громів, то не буря грозы, То притымареній блиск, блиск людської слезы.

Цёплы водгук украінскага паэта Міколы Чарняўскага аб беларусах і іх песнях — яшчэ адно сведчанне тры-валасці культурна-літаратурных сувязей братніх народаў.